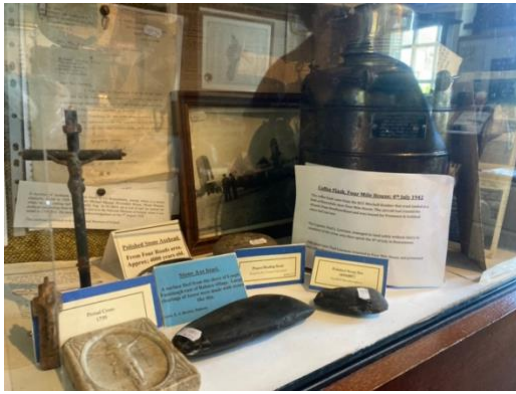

Museum Roscommon

Ierland, juni 2024

Ik verblijf op de artist-in-residenceplek Polranny Pirates – een plek gehuld in de magie van oude verhalen en ruige natuur. Het is de perfecte uitvalsbasis om verder aan mijn projecten te werken, waar ik mijn verlangen naar harmonie met de natuur, de historie van het landschap en een diepere verbinding met de kosmos wil ervaren.

Mijn reis begon op de ferry van Cherbourg naar Rosslare. Via B-wegen reed ik met mijn oude Dacia Logan door het Franse platteland naar Cherbourg. Zodra ik de Franse grens was gepasseerd, overviel me een gevoel van vrijheid. Het warme, zachte weer maakte me kalm, en ik dacht aan de zomers met Renée. Om me niet te hoeven haasten, had ik een nacht doorgebracht in een chambre d'hôtes bij Rouen. Die nacht hoorde ik in de verte de roep van een uil. Ruim op tijd kwam ik de volgende dag aan in Cherbourg, nadat ik alle landwegen ernaartoe had verkend. De zee was kalm. Een paar uur later zat ik op het dek van de ferry terwijl we de haven uitvoeren en de zon langzaam achter de horizon verdween. Terwijl de zachte deining van de Noordzee me wiegde, vroeg ik me af wat deze tocht zou brengen. Wat me te wachten stond, zou mijn stoutste vermoedens overtreffen.

De volgende middag kwamen we aan land. Wederom reed ik alleen over landwegen — mijn doel was om schuin door te steken naar Achill Island. Na twee tussenstops kwam ik rond zes uur aan bij mijn logeerplek. De ochtend begon al magisch, met een gebed uitgesproken door de gastheer van mijn chambre d'hôtes. Ik had online geboekt bij een bekende firma, maar nergens stond vermeld dat ik bij een Jehova-familie zou logeren. Er bleek een hele Belgische enclave van Jehova's te wonen in Midden-Ierland. Thuis kende ik dit soort rituelen alleen van onze middag- en avondmaaltijden, waarin tegelijkertijd om vergeving van onze zonden werd gevraagd. Het toeval wilde dat ik net hoofdstuk 6, *Het Opstel*, had afgesloten — waarin ik verwijs naar het verhaal van Jozef en zijn broers: hoe Jozef hen vergeeft, ondanks hun verraad.

Later die dag bezocht ik de Cregg Dolmen. Deze neolithische graftombe staat op een heuvel, omgeven door groene velden en bruine stieren. Het voelde als een tijdloos gebeuren. De reusachtige keien lagen ogenschijnlijk onaangedaan op elkaar gestapeld, klaar voor het ritueel. De vluchtigheid van ons aardse bestaan doet me verlangen naar de tastbaarheid van het oude — dat de dingen waarde hebben, betekenis dragen, dat ze een rol spelen in het groeien van ons bewustzijn. Zonder oordeel. Wetend dat er onzichtbare krachten werkzaam zijn — energieën die met ons spelen, naar gelang het noodlot haar willekeur in toom houdt, en de liefde kan stromen.

Het kleine museum in Roscommon lonkte, een plek waar een onvoorziene ontmoeting mijn begrip van het verleden zou kleuren. Daar ontmoette ik Marian, een historica. "Now you are connected with the past," zei ze, nadat ze een stenen bijlkop uit de vitrine had gehaald. Plotseling ging ze op zoek naar het sleuteltje. Ze vroeg of ik de steen wilde vasthouden — iets wat ze nooit eerder voor een bezoeker had gedaan. Diverse laadjes werden opengetrokken, en het duurde even voordat ze het kleine sleuteltje van de houten schuifkast vond. De steen — donker, glad, antracietkleurig — was gevonden aan de oever van Lough Funsinagh, een seizoensmeer. Haar ogen straalden iets vastberadens uit. Ze leek zichzelf ook te verrassen.

Diezelfde avond arriveerde ik bij The Folly. Tot mijn verrassing was Peti, een van de 'piraten', nog aanwezig. Ze keek me verbaasd aan. "Jij durft," zei ze, "na wat er twee jaar geleden gebeurde met dat huis." Al snel neemt Peti me mee in haar verhalen over de streek. Ze vertelt over ruige, onbekende kusten in het noorden, en over de seizoensmeren tussen de Polranny en de Corraun Mountain— soms zijn het er dertien, soms elf, afhankelijk van hoeveel ervan zijn drooggevalen. Men noemt ze ook wel de zwarte meren, vanwege hun bodem van turf. We praten over het landschap, dat doordrenkt lijkt van magie. Over oude rituelen van vóór de christelijke feestdagen, toen men nog leefde met de ritmes van planeten en seizoenen. Peti vertelt over Brigid — de bijenfee, de druïdesse — een figuur die ook in mijn projecten een rol speelt, als symbool van heling en verbondenheid. We drinken koffie. Peti belooft dat ze over een week terugkomt. Dan neemt ze me mee naar een Writers-event op het eiland.

Ik stook de kachel hoog op met turf, kolen en hout dat ligt opgestapeld naast het huis. Vanuit de keuken zie ik de oude essenboom. Het voelt vertrouwd om weer hier te zijn. Voor zonsondergang wandel ik door de wilde tuin, naar het veenmoeras waar witte veenpluimen me tegemoet wuiven. Daarachter ligt de oceaanbaai, links omsloten door de berg van Achill Island. Wanneer ik terugkom is de kamer behaaglijk warm. Ik laat de wonderlijke dag aan me voorbijtrekken. Ik denk aan de steen die ik vasthield en kijk op mijn mobiel naar de foto die Marian van mij en de steen maakte. Met dit soort stenen werden open plekken in oerbossen geslagen. Men schat dat hij acht- tot vijftienduizend jaar oud is. Lough Funsinagh betekent 'meer van de es'. Ik moet denken aan mijn sculptuur *Eenling*, gemaakt uit essenhout.

Sculptuur Eenling
Materiaal: Essenhout. Omtrek (midden): 150 cm. Diameter: 47,5 cm. Lengte: 90 cm.

Iniskhea

De kachel brandt. Door wolken omringd lijkt de zomer ver weg. Later denk ik aan thuis. Aan Toto, mijn kat, die soms ligt te slapen boven op *Eenling*. Alsof hij daar waakt, zachtjes dromend onder het ritme van een andere tijd. Een paar uur later ga ik naar bed. Ik laat het licht nog even aan. Mijn blik glijdt over de boeken in Arabisch, Engels en Nederlands die uitgestald staan in de kast. De takken van de eikenboom tikken zachtjes tegen het grote raam waar mijn bed naast staat.

Wat volgt, speelt zich af in een andere laag van werkelijkheid. In de stilte van de nacht ontrolt zich een reis — niet alleen door tijd en ruimte, maar ook door innerlijke landschappen, herinneringen en kosmische beelden. Droom en werkelijkheid beginnen in elkaar te vloeien. De vuursteen wordt gids, het landschap een portaal, en mijn sculptuur en eilandenprojecten groeien uit tot levende symbolen. Wat ik beleef in het duister van de nacht, vormt de kern van de drie magisch-realistische hoofdstukken *Now You're Connected to the Past* — die de grenzen tussen werkelijkheid en mythe opheffen, en waarmee ik mijn autobiografie afsluit. Hier begint het visioen. De roep van de steen. Begeleid door de korte film *In Search of a Hidden Now: een filmgedicht als sluitstuk van deze autobiografie*. De filmopnamen zijn gemaakt op Inishkea-Noord, een verlaten eiland dat ik per boot bereikte. De wind, het veranderende licht, en zelfs de meeuwen die me aanvielen, benadrukten hoe levend en dynamisch dit landschap was met haar megalitisch verleden. Met mijn camera legde ik de rauwe pracht vast, een ode aan de tijdloosheid.

Nepin Secret Cave

Een onvergetelijke ervaring.

We spraken af bij de Shramore Church, waar een bord de woorden droeg: *Maria – Mother of the Universe*. Michel kwam niet alleen, maar stapte met Molly in de auto — een vrouw met een achtergrond in wildlife-ecologie, door een stamoudste in Montana ooit 'Little Grandmother' genoemd. Onderweg zong Michel als een jongen die de bergen in mocht. Vol vuur vertelde hij over de begroeiing: mossen, planten, en hoe ze elk hun plek vonden in het grotere geheel. De tocht vroeg om oplettendheid — zompige gronden, verborgen gaten, stenen. Maar de uitzichten... die waren adembenemend. Alleen natuur, geen spoor van de

westerse wereld. Na ruim twee uur klimmen, gevolgd door een half uur klauteren langs steile rotsen, vroeg ik meermaals: “Hoe ver nog, Michel?” — zoals een kind dat haar ouders niet kan bijhouden. Hij antwoordde steevast met een glimlach en een grap. Mijn benen hielden zich kranig, maar mijn hart bonsde.

We bereikten een grote boulder met een smalle doorgang. Plat op de buik, steun zoeken met het linkerbeen, en langzaam naar beneden glijden — een verborgen kamer in het donker. Mijn hoofdlamp, Michels zaklamp en Molly’s iPhone verlichtten de ruimte. Wat ik daar voelde, was onbeschrijfelijk. In die stille, donkere diepte werd de abstracte notie van eenheid plotseling tastbaar. De vochtigheid van de steen, de geur van de aarde, de stilte die alle geluid leek op te slokken — het was alsof de tijd zelf stilstond en ik even deel uitmaakte van iets veel groters. Michael vertelde over zijn eerste ontdekking van deze plek, geleid door jarenlange tochten door het gebied — en uiteindelijk door een vos. Zijn vader had hem geleerd te luisteren naar de taal van de bergen, de dieren, de bomen. In de grot lagen botresten van twaalf mensen, tussen de 5600 en 4400 jaar oud — familie van elkaar, begraven zonder kleding. Rondom de lichamen lag wit marmer, bedoeld om geuren te neutraliseren en de overledenen te beschermen. Na een jaar werden de grotere botten verplaatst; schedels werden gebarsten, zodat de ziel verder kon reizen. Ook werd er houtskool gevonden van zo’n 8000 jaar oud. De botten zijn overgebracht naar het Nationaal Museum van Ierland — te kwetsbaar om te tonen. Ik kon er slechts even filmen. Zie link: [The Magical Discovery of Michaël Chambers in Nephin Mountain- SD 480p Duration: 5:11 min.](#)

Twee keer liet ik me betoveren door de Cathedral Rock

Langs de voet van de Minaun Cliffs, waar de oceaan zucht tegen het land, ontdekte ik een natuurlijke kathedraal van steen — een plek waar tijd zich niet in dagen maar in lagen laat lezen. Ik stond daar alleen omringd door wanden die als opengeslagen boeken hun geologische verhalen lieten zien. Zeven foto's maakte ik, zeven stille getuigen van wat zich diep onder onze voeten heeft voltrokken. De rotsen toonden zich in kleuren die leken op vervaagde fresco’s: oker, roest, leigrijs, dieppaars — het palet van mineralen, gevormd door hitte, druk en eeuwenlange verwerking.

Drumlins, Clew Bay

Deze gesteenten behoren tot het Dalradian-complex — oeroud, ontstaan in een tijd toen Ierland nog deel uitmaakte van een ander continent. Onder druk van het Caledonisch gebergte werden zand, klei en modder getransformeerd tot leisteen, schist en kwartsiet. Wat ik daar zag was dus niet slechts landschap, maar een archief van transformatie. En terwijl ik keek naar de gelaagde rotsen, dwaalden mijn gedachten af naar de stenen in de meren van Midden-Ierland. Gladgeslepen brokken in helder water, stil liggend tussen waterplanten en schaduw. Ook zij, gevormd door de tijd en de stroming, gedragen door gletsjers, geleid door het water. Het is een intrigerende gedachte dat een steen van deze ruige klif ooit de reis naar het binnenland kan hebben gemaakt, een stille herinnering aan de onstuimige zee en de verborgen diepten.

De dag voor mijn vertrek uit ‘Villa Kakelbont’ begeef ik mij aan boord van de boot van Mary Gavin. In alle vroegte varen we uit, kort nadat er een ring in het motorblok is vervangen. De golfslag en het bewolkte weer werken niet mee voor de filmopnamen met mijn fotofilmcamera, de GH6. Toch lukt het me enkele drumlins vast te leggen. We varen richting het eiland dat ooit werd gekocht door John Lennon en Yoko Ono — een plek waar ze kortstondig een idylle beleefden, samen met een kleine gemeenschap. Onderweg trekt een drumlin die bekendstaat als de ‘zeehondendrumlin’ veel aandacht: als een rustende gestalte rijst hij op uit het water, als wachtpost tussen droom en werkelijkheid.

Mijn verblijf in Polranny, de confrontatie met het landschap, de oude stenen en de verhalen van de Druïden verrijken mijn werk, maar ook mijn manier van waarnemen. Deze reis vormt een brug tussen persoonlijke ervaring en mijn innerlijke drijfveer: de verbondenheid met natuur en verleden opnieuw gestalte geven.

Detail installatie: *A Swarm of Drumlins*

Afsluiting en een nieuw begin...

Bezoek aan Hill of Tara, Knowth en Newgrange waarmee ik mijn reis afsluit.

2025

In de verborgen kamers van Newgrange begint een nieuw avontuur, waar ik meer hoop te horen over de Tuatha Dé Danann, via de auteur en gids Anthony Murphy.

Dit essay vormt een tastbare laag binnen mijn multidisciplinaire kunstproject **A Swarm of Drumlins: The Power of the Gold of the Earth, Islands of Honey & Clay**. Door de lens van drumlins – die heuvelachtige ‘eilanden van klei’, gevormd door de beweging van gletsjers – verkent dit project de diepe verbinding tussen mens, natuur en eilanden. Geïnspireerd door de wijsheid van Druïden en de geheimzinnige wereld van bijen, onderzoekt *A Swarm of Drumlins* de geschiedenis en de toekomst van onze relatie met de aarde. Van de rijke Keltische mythologie tot de dringende vraagstukken van moderne ecologie, het project verweeft naadloos wetenschap, kunst en geesteswetenschappen tot een holistisch beeld van onze wereld.

Met een specifieke focus op zowel Zeeland als de Wild Atlantic Way, werpt *A Swarm of Drumlins* een indringend licht op de impact van klimaatverandering en de cruciale noodzaak voor duurzame levenswijzen. Door middel van diverse media, waaronder installaties, film (zoals *In Search of a Hidden Now*, opgenomen op het verlaten Inishkea-Noord), fotografie en geluid, creëert het project een immersieve ervaring die de kijker uitnodigt tot reflectie. Het daagt ons uit om na te denken over onze eigen plaats in het immense universum en de verantwoordelijkheid die we dragen voor toekomstige generaties. De 366 kleine eilandjes van klei, subtiel bedekt met bijenwas – met een extra eiland voor de schrikkel-dag, een

knipoog naar de Keltische opvatting van een dunnere sluier tussen werelden – vormen een archipel van verbondenheid in wording. Mogelijk zal ik deze installatie filmen bij laag water, in de zilte klei van de gebroken dijk, op dat unieke grensvlak waar steen en klei elkaar ontmoeten, de bijen zich terugtrekken en de avondzon het landschap in een zacht, vergankelijk licht hult.

In juni keer ik terug naar jullie geliefde Piratennest — een plek die me telkens weer uitnodigt tot verdieping en verstillings. Tijdens dit verblijf hoop ik te werken aan de laatste twee hoofdstukken van mijn autobiografie. Daarmee zal het geheel bestaan uit 33 hoofdstukken, vergezeld van tien korte en middellange films, poëzie en fotografie. Ook hoop ik nieuwe filmopnamen te maken van wat zich onderweg aandient — in het landschap, in het licht, in het onverwachte.

Na deze afronding zal ik op zoek gaan naar een uitgever of literair agent, om dit samengestelde levenswerk een passende bedding te geven.

Het is een organisch gegroeid werk geworden — een samenkomst van leven, kunst en reflectie.

En ik zie ernaar uit om opnieuw in de stilte, de ruigheid en de gastvrijheid van Polranny te mogen verblijven. Een plek die voelt als een poort tussen werelden.